

Gyógyszerészet

A GYÓGYSZERÉSZ SZAKCSOPORI LAPJA

Főszerkesztő: DR. VÉGH ANTAI

Szerkesztők: DR. IÁNG BÉIA, DR. SZÁSZ GYÖRGY felelős szerkesztő, SZENIMIKIÓSI PÁL, DR. VÁRADI JÓZSEF
6. évfolyam

1962. november

II. SZÁM

Továbbképzés

A VI. KIADÁSÚ MAGYAR GYÓGYSZERKÖNYV ELŐMUNKÁLATAI

DR. SCHULEK ELEMÉR

Az egészségügyi miniszter által a VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésére kinevezett bizottság 2 éve folytatja munkáját és úgy vélem, hogy a magyar gyógyszerészeket érdekelni fogja, hogy az új gyógyszerkönyv előkészületei hogyan alakulnak.

A szerkesztő bizottság munkáját a következő 5 albizottságra osztva végzi:

Kémiai albizottság (elnök: S c h u l e k Elemér)

Galenusi albizottság (elnök: M o z s o n y i Sándor)

Farmakognóziái albizottság (elnök: H a l m a i János)

Biológiai és farmakológiai albizottság (elnök: I s s e k u t z Béla)

Mikrobiológiai albizottság (elnök: A l f ö l d y Zoltán).

Az albizottságok első feladata annak megállapítása volt, hogy az V kiadású Magyar Gyógyszerkönyv alapelvei alkalmazhatóak-e a következő gyógyszerkönyv szerkesztése során. Az albizottságok egyöntetűen úgy foglaltak állást, hogy az V Magyar Gyógyszerkönyv alapelvei a VI Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésének is alapjául szolgálhatnak.

Az albizottsági ülések következő kérdése az volt, hogy a módszertani fejlődés felmérése után javaslatot tegyenek egyes eljárások elhagyására, ill. újabb eljárások felvételére, egyben az újabb módszerek általános alkalmazhatóságának és reprodukálhatóságának megállapítására az experimentális kutatómunkát szervezzék meg. A gyógyszerkönyvnek — mint a gyógyszerellenőrzés szabványának — állandóan lépést kell ugyanis tartania a gyógyszervizsgálati módszerek fejlődésével. Ezért pl a kémiai albizottság már elhatározta az elektromos végpontmegállapítás módszereinek (potenciometria, konduktometria, nagyfrekvenciás titrálás) a felvételét, bekerül a gyógyszerkönyvbe a polarográfia (amely az Addendumban még csak a morfin meghatározására szolgál), a lángfotometria az infravörös spektrofotometria, a színképelemzés, a kromatográfia (elsősorban a papírkromatográfia)

és tanulmány tárgyává teszi az albizottság az ioncserélő módszereket is. Revízió tárgyát képezi a pH potenciometriás meghatározása, valamint a gyógyszerkönyv spektrofotometriával foglalkozó fejezete. De nemcsak a műszeres eljárások fejlődnek: tovább bővül a komplexometria és a perklor-savas titrálás alkalmazási köre is. Folynak a kísérletek az olvadáspont meghatározás továbbfejlesztésére, a színértékoldatok stabilitásának fokozására, az antibiotikumok kémiai értékmérése stb.

Hasonlóan intenzív kutatómunkát igényel természetesen a gyógyszerkönyv a többi albizottság területén is.

A legtöbb vita a galenusi albizottság ülésein folyik, amelynek munkáját a gyógyszerészeti technológia és a gyógyszeripar rohamos fejlődése igen nehezíti és felelősségteljessé teszi. Abban a mértékben, ahogy a gyógyszerkészítés egyre inkább elhagyja a régi empirikus formákat, fokozódik a gyógyszerkönyv szabványosító szerepe az egyes gyógyszerformáknál. Ez természetesen nemcsak a gyáripárt érinti, mert a szerkesztő bizottság a gyógyszerügyi gyógyszerkészítés szabványosítását továbbra is döntő feladatának tekinti.

A farmakognóziái, a farmakológiai és a mikrobiológiai albizottságok ugyancsak sorozatos üléseken vitatták meg a metodikai problémákat és ezeknek a vitáknak az eredményeképpen már számos intézet és szakember dolgozik a gyógyszerkönyvi problémák experimentális megoldásán.

A legutóbbi másfél év alatt az albizottságok kidolgozták javaslataikat a VI. Magyar Gyógyszerkönyv ideiglenes cikkelyjegyzékére vonatkozóan. A szerkesztőbizottság az albizottságokon kívül összegyűjtötte a gyógyszerügyi központok, a gyógyszergyárak, a Gyógyért, a Medimpex és más intézmények javaslatait is, és az albizottságok elnökeiből álló bizottság ezeknek a javaslatoknak és az újabb külföldi gyógyszerkönyveknek tanulmányozása alapján állította össze azt az ideiglenes cikkelyjegyzéket, amely a VI Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésének az alapja.

A következő táblázatokban közölt cikkelyjegyzékekkel kapcsolatban elsősorban két szempontra kell külön rávilágítani:

1. A VI Magyar Gyógyszerkönyvbe felvételre nem javasolt készítmények (I—III. táblázat) vizsgálatára az V. Magyar Gyógyszerkönyv előírásai hivatalosak.

2. Csak olyan új készítményeket ajánl felvételre a bizottság az új gyógyszerkönyvbe (IV táblázat) melyek a gyógyszerterápiában Magyarországon már beváltak és több éve forgalomban vannak. Az új készítmények jegyzéke természetesen a gyógyszerkönyv megjelenéséig tovább fog bővülni.

I. Azon készítmények jegyzéke, melyek a Ph. Hg. V.-ben hivatalosak, de a Ph. Hg. VI.-ban nem fognak szerepelni.

a) *Kémiai készítmények*

Acetum pyrolyosum rectificatum
 Acidum hydrargyro-salicylicum
 Acidum paraaminosalicylicum
 Aether aceticus
 Aether petrolei
 Allylbarbituralum
 Aqua chlorata
 Bismuthum oxyjodogallicum
 Bismuthum tribromphenylicum
 Calcaria chlorata
 Chininum bihydrochloricum
 Chininum bisulfuricum
 Chloroformium ad narcosim
 Diacetylmorphinum hydrochloricum
 Dicumarolum
 Eucalyptolum
 Ferrum albuminatum
 Gametocidum
 Gonadotropinum e sero
 Hexacitraminum
 L-Histidinum hydrochloricum
 Hydrargyrum bichloratum corrosivum
 Hydrargyrum oxycyanatum
 Jodoformium
 Jodophthaleinnatrium
 Kalium bitartaricum
 Kalium chloricum
 Natrium anilarsonicum
 Natrium arsenicicum
 Novarsenolum
 Phenarsoxydum hydrochloricum
 Phenylum salicylicum
 Physostigminum sulfuricum
 Pix fagi
 Plumbum aceticum
 Plumbum carbonicum hydroxydatum
 Plumbum oxydatum
 Proguanilum hydrochloricum
 Santoninum
 Stibium kalium tartaricum
 G-Strophanthinum
 Sulfamethylpyrimidinum
 Sulfamethylthiazolum
 Sulfanilamidum
 Sulfathiazolum
 Tetrachloroethylenum

b) *Zsíradékok, viaszfélék és hasonló állományú anyagok*

Adeps suillus
 Oleum sesami
 Sebum

c) *Illóolajok*

Oleum chenopodii
 Oleum rosmarini
 Oleum terebinthinae
 Oleum thymi

d) *Növényi és állati drogok*

Amygdala dulcis
 Amylum maydis
 Cardamomi fructus
 Colocynthis fructus
 Colophonium
 Filicis maris rhizoma
 Graminis rhizoma
 Jalapae tuber
 Kamala depuratum
 Lacca in tabulis
 Lichen islandicus
 Manna
 Mastix
 Mel
 Podophyllum
 Salep tuber
 Scillae bulbosus
 Senegae radix
 Sinapis nigrae semen
 Strophanthi semen
 Terebinthina communis
 Terebinthina larinica
 Tormentillae rhizoma

e) *Galenusi készítmények*

Adeps lanae hydrosus
 Aqua Goulardi
 Aqua plumbica
 Charta sinapisata
 Coffeinum natrium salicylicum
 Collemplastrum hydrargyri
 Collemplastrum saponatum salicylatum
 Emplastrum diaehylon
 Emplastrum hydrargyri
 Emulsio oleosa
 Extractum filicis maris subspissum
 Extractum frangulae fluidum
 Extractum frangulae siccum
 Extractum gentianae spissum
 Extractum rhei siccum
 Extractum secalis cornuti fluidum
 Extractum stramonii siccum
 Faex compressa
 Faex praeparata siccata
 Faex praeparata spissa
 Injectio arsenicalis 1% cum procaino hydrochlorico
 benzpropamini phosphorici 1%
 calcii bromati 10%
 calcii chlorati 10%
 camphorae aetherea 20%
 camphorae oleosa 20%
 chinini hydrochlorici 15% et urethani 15%
 coffeini natrii salicylici 20%
 glucosi 10%
 hexamethylentetramini
 morphini hydrochlorici 1% cum atropino
 sulfurico 0,05%
 natrii bromati 10%
 natrii jodati 10%
 natrii salicylici 10%
 natrii thiosulfurici 10%
 g-penicillin-kalii oleosa
 g-penicillin-natrii
 g-penicillin-natrii oleosa
 g-penicillin-procaini oleosa
 sulfamethylpyrimidini 20%
 sulfamethylthiazoli
 sulfathiazoli 20%

Liquor ferri albuminati saccharatus
 Mucilago salep
 Novarsenolum pro injectione in ampulla
 Oculogutta physostigmini mitior
 Phenarsoxydum hydrochloricum pro injectione in ampulla
 Pulvis dentifricius albus
 Pulvis frangulae compositus
 Sapo kalinus venalis
 Sebum salicylatum

Sirupus ferri jodati oxydulati
 Solutio colophonii
 Solutio jodi acida
 Solutio natrii chlorati isotonica
 Solutio strophanthini 0,5%
 Spiritus aethereus
 Suppositorium mercamphamidi
 Tabletta hydrargyri bichlorati cotrosivi g 1
 Tabletta hydrargyri oxycyanati g 1
 Tabletta natrii bromati effervescens g 1
 Tabletta paraformaldehydi g 1
 Tabletta phenacetini g 0,5
 Tabletta phenamidi g 0,5
 Tabletta santonini g 0,025
 Tabletta sulfamethylpyrimidini g 0,5
 Tabletta sulfamethylthiazoli g 0,5
 Tabletta sulfanilamidi g 0,5
 Tabletta sulfathiazoli g 0,5
 Tinctura gentianae
 Tinctura strophanthi
 Tinctura tormentillae
 Unguentum cantharidatum veterinarium
 Unguentum plumbi tannici
 Unguentum sulfuratum fuscum
 Vaselinum cholesterinatum
 Vinum album
 Vinum rhei

f) Sebészeti kötőzszerek

Tela sec. Billroth

II. Azon készítmények jegyzéke, melyek a Ph.Hg V-ben hivatalosak, a Ph.Hg. VI-ban a reagensek közé kerülnek

a) Kémiai készítmények

Acidum nitricum concentratum
 nitricum dilutum 10%
 nitricum fumans
 sulfuricum concentratum
 sulfuricum dilutum 10%

Alcohol absolutus
 Ammonium bicarbonicum
 phosphoricum

Kalium bicarbonicum
 Pyrogallolum

e) Galenusi készítmények

Plumbum aceticum basicum solutum

III. Azon készítmények jegyzéke, melyek átkerülnek a FoNo-ba

e) Galenusi készítmények

Aqua cinnamomi spirituosa
 Aqua foeniculi
 Decoctum saponariae
 Emulsio benzylis benzoici
 Emulsio olei jecoris
 Emulsio olei ricini
 Emulsio paraffini cum phenolphthaleino
 Infusum frangulae compositum
 Infusum ipecacuanhae
 Infusum sennae compositum
 Linimentum ammoniatum
 Linimentum calcis
 Oculentum album 1%
 Oculentum flavum 1%
 Oculentum hydrosolum
 Oculentum simplex
 Oculogutta argenti
 Oculogutta atropini
 Oculogutta physostigmini fortior
 Oculogutta resorcini
 Oculogutta zinci
 Oculogutta zinci cum adrenalino
 Tabletta theobromini jodati

IV. Azon készítmények jegyzéke, melyek a Ph.Hg. VI-ban felvételre kerülnek¹

a) Kémiai készítmények

Aethinyloestradiolum
 Aminophyllinum (Diaphyllin)
 Calcium pantothenicum
 Cetylpyridinium bromatum (Sterogenol)
 Chloropyraminum (Suprastin)
 Chlorpromazinum hydrochloricum
 Cholinium chloratum
 Corticotrophinum (ACTH)
 Cortisonum aceticum
 Digitoxinum
 Digoxinum
 Disulfiram (Antaethyl)
 Hexachlorophenum
 Hyaluonidasum
 Hydrocortisonum
 Hydrocortisonum aceticum
 Isoprenalinum (Propylon)
 Jodchloroxychinolinum
 Kalium citricum
 Kalium perchloricum
 Lanatosidum C (Isolanid)
 Lidocainum hydrochloricum (Xylocain)
 Magnesium trisilicicum
 Nalorphinum hydrochloricum
 Natrium paraaminosalicylicum
 Natrium radiojodatum
 Noradrenalinum bitartaricum
 Oestradiolum benzoicum
 Oestronum
 Oxytetracyclinum hydrochloricum
 Oxytocinum
 Plasma, fagyasztott
 Prednisolonum
 Prednisonum
 Radioaurum colloidalis
 K-Strophanthosidum
 Sulfacetamidnatrium (Albucid-Na)
 Suxamethonium (succinylcholinium) chloratum
 Trypsinum
 Vitaminum-D₃

b) Vérékészítmények

Teljes vér, amely előírt stabilizáló anyagot, pl ACD oldatot tartalmazhat
 Vörösvérsejt-massza
 Emberi plasma, fagyasztott, liofilizált, ill anti-hemofiliás liofilizált
 Fibrinogen
 Fibrin-szivacs
 Trombin
 Gamma-globulin
 Albumin
 Hidrolizált fehérje (aminosav-oldat)

c) Illóolajok

Oleum pini sylvestris

d) Növényi drogok

Belladonnae radix
 Cotini coggygriae folium
 Plantaginis lanceolatae folium

Ezeket kívül az új gyógyszerkönyv életbelépésekor érvényes FoNo-ban szereplő drogok hivatalosak lesznek a gyógyszerkönyvben.

A most érvényben levő FoNo-ban az alábbi drogok szerepelnek:

Agrimoniae herba
 Calceatrippae flos
 Cichorii herba
 Crataegi fructus
 Farfarae folium

¹ A Ph. Hg. VI. természetesen több új cikelyt fog felvenni, ez a jegyzék csak azokat tartalmazza, amelyekben a szerkesztő bizottság már véglegesen megállapodott.

Juglandis folium
Majoranae herba
Maydis stigma
Melissae herba
Papaveris rhoeados flos
Phaseoli leguman
Pruni spinosae flos
Pulmonariae herba
Sideritidis herba
Stoechados flos
Urticae herba
Violae odoratae flos
Violae odoratae radix
Visci stipes

e) Galenusi készítmények²

Extractum primulae fluidum
Granula carbonis activatae
Infúziós oldatok
Injectio aminophyllini
Injectio calcii pantothenic
Injectio chloropyramini
Injectio chlorpromazini
Injectio corticotrophini
Injectio dextrani
Injectio digoxini
Injectio hydrocortisoni
Injectio lidocaini
Injectio nalorphini
Injectio noradrenalin
Injectio oestradioli
Injectio oxytocini
Injectio k-strophanthosidi
Injectio vitamini-D₃
Oculentum hydrocortisoni
Pasta zinci oleosa
Sirupus cacao
Sirupus foeniculi
Sirupus menthae
Sirupus saccharosi tosti
Solutio acidi borici
Solutio cetylpiridini bromati
Solutio chlorpromazini
Solutio cholinii chlorati
Solutio digoxini
Solutio hexachloropheni
Solutio isoprenalin
Solutio lanatosidi C
Solutio vitamini-D₃
Suppositorium aminophyllini
Suppositorium chlorpromazini
Tabletta aethinylöestradioli
Tabletta aminophyllini
Tabletta chlorpyramini
Tabletta chlorpromazini

² A felveendő segédanyagok kérdésében még nincs döntés

Tabletta disulfirami
Tabletta isoprenalin
Tabletta jodchloroxychinolini
Tabletta kalii chlorati
Tabletta lanatosidi C
Tabletta magnesi trisilicici
Tabletta vitamini-D₃
Tinctura benzoës
Tinctura veratri
Ungentum chloramphenicoli
Unguentum hydrocortisoni
Unguentum oxytetracyclini
Unguentum prednisoloni
Zincum gelatinosum

f) Sebészeti kötözőszerek

Fascia cum calcio sulfurico usto

g) Embergyógyászati oltóanyagok

Anatoxinum (toxoidum) staphylococcinum
Serum antidiphtheriticum bovinum conc. et purific.
Serum antidiphtheriticum bovinum cryodehydratum
Serum antidiphtheriticum ovinum
Serum antidiphtheriticum conc. et purific. equinum
Serum antidiphtheriticum purific. equinum cryodehydratum
Serum antitetanicum bovinum conc. et purific.
Serum antitetanicum purific. bovinum cryodehydratum
Serum antitetanicum bovinum
Serum antitetanicum conc. et purific. equinum
Serum antitetanicum purific. equinum cryodehydratum
Serum antitetanicum ovinum
Serum antitetanicum ovinum cryodehydratum
Vaccinum associatum diphtherico-tetanicum-pertussicum assortum
Vaccinum associatum typhoso-tetanicum assortum
Vaccinum pertussicum assortum
Tuberculinum purificatum (PPD) cryodehydratum
Collempastrum tuberculinum forte
Collempastrum tuberculinum
Gamma-globulinum humanum

h) Állatgyógyászati oltóanyagok

Serum contra morbum Aujeszkyi A. U. V.
Serum contra hepatitis infectiosam canum A. U. V.
Serum contra enteritidem necrotisantem infectiosam porcellorum A. U. V.
Serum contra febrem canum catarrhalem et hepatitis infectiosam canum A. U. V.
Vaccinum contra morbum Aujeszkyi A. U. V.
Vaccinum contra enteritidem necrotisantem infectiosam porcellorum A. U. V.
Vaccinum contra pestem suillam viro lapinisato paratum A. U. V.
Vaccinum contra enterotoxaemiam ovium A. U. V.

Érkezett: 1962. XI. 10.

TÜZBIZTOS, TŰZÁLLÓ, TŰZGÁTLÓ

Nyugatnémetországban a különböző szövetségi államokban más-más — alapjaiban egységes, de részletekben eltérő — jogszabály szabályozza a közforgalmú gyógyszerterarak felszerelését és működését. Ezekben a jogszabályokban többször történik említés tűzbiztos, tűzálló, illetve tűzgátló építési anyagokról, illetve épületelemekről (ajtó, ablak, fal, földem stb.). A követelmények nem mindenütt azonosak, de nem egységes a kifejezések értelmezése sem. Ezeket a fogalmakat foglalja szabványba a DIN 4102, amely *éghető, nehezen gyulladó és nem éghető építőanyagokat*, valamint *tűzgátló, tűzálló és igen tűzálló épületelemeket* különböztet meg.

Tűzgátló az olyan épületelem, mely a DIN 4102 szerinti égési próba esetén fél óra alatt sem gyullad meg és a tűz tovaterjedését a vizsgálati idő alatt meggátolja, tűzálló az olyan épületelem, amely másfél óráig a tűz, majd az oltóvíz hatásának ellenáll, állagát, szilárdságát és teherbírását ezalatt nem változtatja és a tűz tovaterjedését megakadályozza

Jelentős nehézség a már meglévő, a szabványnak meg nem felelő épületelemek tűzgátlóvá alakítása. Leginkább ajtók esetében merül fel ez a kérdés. Legjobban bevált módszer a fa megfelelő konzerválószerrel való átitatása, vagy 2 mm vastag bádoggal való bevonása, esetleg azbeszt és bádoggal bevonat egyidejű alkalmazása. Pharm Ztg. 107. 253 (1962) T. T.

NYOMELEMEK A GYÓGYÁSZATBAN

Különböző külföldi klinikák orvosai tanulmányozzák nyomelemeknek, mint réz, magnézium, nikkél, cink stb. hatását a különféle vérbetegségeknél. 78 vészes vészhelyzetben szenvedő betegnél megállapították, hogy a vér cinktartalma rendellenesen csekély volt. Vitamin B₁₂ hamosabb adagolására a vér cinktartalma normálisra emelkedett, anélkül, hogy cinket vittek volna a szervezetbe. A kutatók jelentős fejlődést remélnék nyomelemeknek a gyógyításba való bekapcsolásától

Öst. Ap. Ztg. 16. 288 (1962)

R. B.